

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2015-2016 no Centro é:

Títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑARÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO**
- **GRADO EN CONSULTORÍA E XESTIÓN DA INFORMACIÓN (só se oferta o 4º curso)**

Desde o curso 2015-2016, grazas a un acordo de cooperación Inter-Institucional con Hochschule Bremerhaven, a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo oferta o **Programa de Dobre Grado Internacional** en Administración e Dirección de Empresas (Business Administration & Management) da **Universidade de Vigo** e Bachelor of Arts in Business Administration en **Hochschule-Bremerhaven**. Ademais, por segundo ano consecutivo ofértase o programa ADE INTERNACIONAL con mais de 60 créditos impartidos en inglés.

Con estes acordos e programas a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo aposta pola internacionalización dos estudos e a participación dos estudantes en programas de mobilidade e intercambio, abrindo un abanico a novos horizontes e opcións de futuro.

En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MASTER OFICIAL EN CREACIÓN, DIRECCIÓN E INNOVACIÓN NA EMPRESA**
- **MASTER OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO**
- **MASTER OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPA DECANAL

Decana

Elena Rivo López

Teléfono: 988368800

e-mail: decano.eto@uvigo.es

Vicedecana de Ordenación Académica e Alumnado

Mercedes Mareque Álvarez-Santullano

Teléfono: 988368728
e-mail: chedesmareque@uvigo.es

Vicedecano de Estudos de Grao e Xestión Informática

Diego Rodríguez-Toubes
Teléfono: 988368747
e-mail: drtoubes@uvigo.es

Vicedecano de Calidade

Marcos Álvarez Díaz
Teléfono: 988 368 764
e-mail: marcos.alvarez@uvigo.es

Vicedecana de Relacións Internacionais

Elena De Prada Creo
Teléfono: 988368726
e-mail: edeprada@uvigo.es

Secretaría

María Beatriz González Sánchez
Teléfono: 988368712
e-mail: bgonzale@uvigo.es

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial
Campus Universitario As Lagoas
32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803; administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800; secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais: edeprada@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax: + 34 988 368 923

Páxina web: www.fcetou.uvigo.es

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
004G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
004G020V01503	Dirección estratéxica	1c	6
004G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
004G020V01505	Teoría da organización	1c	6
004G020V01601	Análise contable	2c	9
004G020V01602	Contabilidade de custos	2c	9
004G020V01603	Dirección estratéxica internacional	2c	6
004G020V01604	Valoración de activos	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de financiamento				
Materia	Decisións de financiamento			
Código	O04G020V01501			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes Villanueva Villar, Mónica			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Interpretación e toma de decisións de financiamento en todas as posibles modalidades: *autofinanciación e financiamento externo. Análise do sistema financeiro. Estimación do custo das diferentes alternativas			

Competencias	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Descibir as alternativas financeiras existentes	B1 B5 B8 B14	C6 C7 C12 C15	D3

Determinar as distintas fontes financeiras existentes no sistema financeiro	B3 B4 B9 B14	C1 C6 C9 C11	D3
Estimar o custo das fontes financeiras	B1 B3 B10 B13 B14	C8 C9 C11 C12 C15	D4
Tomar decisións en función dos resultados das distintas alternativas financeiras	B1 B2	C7 C8 C9	D3 D4 D5
Asesorar sobre decisións sobre investimento e financiamento	B2 B4 B5 B8 B10 B14	C6 C7 C8 C9 C10 C12	D3 D4 D5
Coñecer a estrutura do sistema financeiro español	B14	C2	

Contidos

Tema

As alternativas financeiras da empresa

O financiamento no sistema financeiro

O custo das distintas fontes de financiamento

O custo medio do financiamento da empresa

A toma de decisións de financiamento

As decisións de investimento e financiamento

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28.5	42.5	71
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	18	31
Titoría en grupo	5	25	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	10	12
Outras	1.5	4.5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente.
Titoría en grupo	*Tutorización e exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos nas sesións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Titoría en grupo	Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Titoría en grupo	Avaliación da exposición da realización de forma autónoma ou en grupos, de exercicios propostos nas sesións.	10	B1 B2 B3 B5 B9 B10 B13 B14	C7 C8 C9 C12	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Poderase esixir un nivel mínimo obrigatorio para superala.	60	B1 B2 B5 B8 B9 B10 B13 B14	C6 C8 C10 C11 C12 C15	D3 D4 D5
Outras	Resolución de probas presenciais sobre coñecementos expostos na aula	30	B1 B13 B14	C1 C2 C6 C7 C15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua, composta polo conxunto das 2 probas seguintes:

1.- Probas descritas obxecto de cualificación que configurarán o 40% da nota. Para a segunda convocatoria, de presentarse, manterase a cualificación obtida nestas probas.

2.- Exame escrito, que configura o 60% restante da nota. Este celebrarase ao final do cuadrimestre. Poderase esixir un nivel mínimo *obligatorio para superala. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados, no seu caso, na proba será de suspenso.

Segunda convocatoria: proba global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. A nota que será tida en conta para a nota final será a desta última proba. Poderase esixir un nivel mínimo obrigatorio para superala. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

Bibliografía. Fontes de información

Pisón Fernández, Irene, **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Pirámide, 2001,

Suárez Suárez, Andrés-Santiago, **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, Pirámide, 2014,

López Lubián, Francisco; García Estévez, Pablo, **Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico.**, Mc Graw Hill, 2005,

Jiménez Caballero, J.L. Pérez López, C. y De la Torre Gallegos, A, **Dirección financiera de la empresa. Teoría y práctica**, Pirámide, 2011,

Menéndez Alonso, Eduardo J., **Problemas y prácticas sobre mercados financieros**, Diez de Santos, 2004,

Fernández Fernández, Loreto (coord.), **La práctica de finanzas de empresa**, Delta Publicaciones, 2007,

Cuervo, Álvaro; Rodríguez, Luis; Calvo, Antonio; Parejo, José Antonio, **Manual del Sistema Financiero Español**, Ariel, 2014,

(*)

*Páginas *webs recomendadas:

*www.*bolsamadrid.es

*www.*bolsasymercados.es

*www.*aebanca.es

*www.*ceca.es

*www.*unacc.es

*www.*tesoro.es

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración de activos/O04G020V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Outros comentarios

-Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se *concíbe flexible, en consecuencia, pode *requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

-As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas en calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-2016.

-No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da *FCETOU.

-As especificidades da materia serán desenvolvidas na plataforma *FAITIC.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial II				
Materia	Dirección comercial II			
Código	004G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Campo, María Lorena			
Profesorado	Pita Castelo, Jose Rodríguez Campo, María Lorena			
Correo-e	lorenarcampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Dirección Comercial II ten coma finalidade continuar co desenrolo dos conceptos básicos de marketing vistos en Dirección Comercial I, neste caso, enfocándonos na parte máis operativa do marketing, e decir, na toma de decisións.			

Competencias	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións

Resultados de aprendizaxe		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Adquirir coñecementos e dominio das ferramentas do programa de marketing da empresa	B1 B5 B13	
<p> Demostrar comprensión profunda das distintas formas de organización profesional: exercicio individual, por conta allea, colectivo, en colaboración e multiprofesional así como as condicións de acceso en España e Europa. </p> <p> Aplicar e por en funcionamento estratexias comerciais de produto, tanto individualmente coma en grupo </p>	B1 B5 B9 B13	C14
<p> Aplicar e por en funcionamento estratexias comerciais de precio, tanto individualmente coma en grupo </p>	B1 B5 B9 B13	C14
<p> Aplicar e por en funcionamento estratexias comerciais de distribución, tanto individualmente coma en grupo </p>	B1 B5 B9 B13	C14
<p> Aplicar e por en funcionamento estratexias comerciais de comunicación, tanto individualmente coma en grupo </p>	B1 B5 B9 B13	C14

Contidos	
Tema	
La propuesta de valor de la empresa y su tangibilización en el marketing mix	El valor de la empresa El marketing mix
La definición de la oferta: política de producto y precio	Producto Precio
Diferenciación de la empresa en el mercado: políticas de distribución y comunicación	Comunicación Distribución

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Estudo de casos/análises de situacións	15	10	25
Presentacións/exposicións	1	1	2
Traballos tutelados	5	15	20
Probas de resposta curta	2	41	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesor, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo bases teóricas ou/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo, etc., e penetrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes, dun tema sobre os contidos da materia e/ou dos resultados dun traballo, un caso, un proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, resumos de lecturas, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma que inclúe a procura de información, lectura e manexo de bibliografía.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Darase atención personalizada para a realización dos traballos tutelados

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Estudo de casos/análises de situacións	Realizarase 2 casos prácticos	20	B1 B5 B9	C14
Presentacións/exposicións	Realizarase 1 debate	10	B1 B5 B9	C14
Traballos tutelados	En GPs	10	B1 B5 B13	C14
Probas de resposta curta	Nas datas de exame	60	B1 B5 B13	C14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia requírese superar, indistintamente, cada unha das dúas partes: teórica (a través do exame final), ou práctica (a través da avaliación continua mediante os casos prácticos ou a través do exame final). É dicir, esíxese un mínimo do 50% en cada unha das partes para poder facer media coa outra parte. A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias, ...), mantense nas convocatorias de Xuño e Xullo pero NON se gardará para cursos sucesivos.

Aqueles alumnos que non cumpran os requisitos esixidos de participación e/ou asistencia á materia así como de entregas de tarefas propostas e, por tanto, non superen a materia terán dereito a un exame, que non necesariamente coincidirá co exame do resto dos alumnos. Os alumnos que opten por seguir a avaliación NON continua serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos, que non necesariamente coincidirá co resto dos alumnos. Neste caso, os alumnos deben indicar expresamente o seu desexo de non seguir a avaliación continua a principio de curso (durante o mes de setembro).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-16.

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e á súa corrección, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable.

Bibliografía. Fuentes de información

Philip Kotler y Gary Armstrong, **Principios de Marketing**, 2008,

Kotler, et al., **Dirección de Marketing**, 2006,

Kotler, P.; Armstrong, G., **Fundamentos de Marketing**, 2008,

Kotler, et al., **Principles of Marketing**, 2013,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica**

Materia	Dirección estratéxica			
Código	004G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Profesorado	Rodríguez López, Nuria Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Correo-e	drtoubes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo fundamental da Dirección Estratéxica é a descrición do proceso estratéxico nas empresas, tanto de análise como de deseño e implantación estratéxica. Capacitarase ao alumno para identificar e analizar os factores relevantes con vistas ao establecemento de estratexias en empresas e institucións que lles permitan ser competitivos no mercado. O alumno deberá ser capaz de deseñar un plan estratéxico adecuado para responder aos retos da contorna e cumprir os obxectivos da empresa.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Identificar os valores, recursos e capacidades da empresa que permitan a creación de ventaxas sostibles	B1 B14	C1 C3 C5
Analizar as oportunidades e ameazas que prantexa o entorno externo para a toma de decisións nun sector específico	B1	C5 C11 C12 C13

Formular as estratexias competitivas más adecuadas para responder ós retos do entorno no ámbito dunha empresa e tendo en conta a Responsabilidade social corporativa		C3 C11	D4 D5
Descibir as estratexias de desenvolvemento dunha empresa e os métodos empregados	B1 B13 B14	C11	
Integrar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións personáis dun equipo de traballo na realización dun proxecto común	B2 B5 B8 B9 B13	C5 C13	D1 D2 D3
Os estudantes serán capaces de deseñar nun equipo de traballo a estratexia competitiva e corporativa dunha empresa concreta	B5 B8 B9 B10 B11	C1 C11 C12	D1 D5

Contidos

Tema	
1. Fundamentos de Dirección estratéxica	(*1. Conceptos básicos de la Dirección estratéxica 2. La creación de valor 3. La responsabilidad social corporativa 4. Misión y objetivos empresariales
2. A contorna xeral da empresa	(*1. Análisis del entorno general 2. Técnicas de análisis del entorno general
3. Contorna específica da empresa	(*1. El entorno competitivo 2. Modelo de las 5 fuerzas 3. Grupos estratéxicos
4. A contorna interna da empresa	(*1. Técnicas para el diagnóstico 2. Análisis de recursos y capacidades
5. Estratexias e vantaxes competitivas	(*1. Ventajas competitivas genéricas 2. Creación de la ventaja competitiva 3. Mantenimiento de la ventaja competitiva
6. Estratexias corporativas: Direccións e métodos de desenvolvemento	(*1. Estrategias de expansión 2. Estrategias de diversificación 3. Métodos de desarrollo
7. A implementación da estratexia	(*1. Evaluación y cambio organizativo 2. Cultura organizativa 3. Planificación y control

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	25.2	43.2
Estudo de casos/análises de situacións	19.5	27.3	46.8
Proxectos	9	27	36
Traballos e proxectos	2	8	10
Outras	2	8	10
Estudo de casos/análise de situacións	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, conceptos teóricos, casos de análises, etc. O feito de non asistir non contará negativamente na avaliación do alumno, pero a asistencia a clases se será tida en conta positivamente na súa avaliación.
Estudo de casos/análises de situacións	Presentación de casos reais para a súa análise e discusión en clase
Proxectos	Presentacións públicas dos traballos realizados e casos analizados. O alumno será avaliado de competencias como a súa capacidade de análise e síntese, de comunicación oral ou de argumentación e xustificación das decisións tomadas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O profesor estará a disposición dos alumnos para orientar, atender e resolver dúbidas no proceso de adquisición das competencias na materia.

Estudo de casos/análises de situacións	O profesor estará a disposición dos alumnos para orientar, atender e resolver dúbidas no proceso de adquisición das competencias na materia.
Proxectos	O profesor estará a disposición dos alumnos para orientar, atender e resolver dúbidas no proceso de adquisición das competencias na materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
			B1	C11	D2
Traballos e proxectos	Realización en prazo de exercicios, actividades e proxectos.	30	B1 B2 B5 B8 B9 B10 B11 B14	C11 C12 C13	D2 D3 D4 D5
Outras	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia.	60	B1 B5 B13 B14	C1 C3 C5 C12	D1
Estudo de casos/análise de situacións	Estudo, debate e participación na resolución de supostos reais ou ficticios de formulacións estratéxicas por parte de empresas.	10	B1 B2 B9 B10 B14	C11 C12 C13	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua o longo do semestre. Para superar a materia, en cada parte avaliada o alumno deberá alcanzar como mínimo un 5.

A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

Para optar á avaliación continua é necesaria a asistencia polo menos ao 80% das clases, a entrega en prazo das prácticas e a realización de probas parciais.

O alumnado non suxeito á avaliación continua: para superar a asignatura deberán ter superadas tanto as prácticas (mediante entregas en prazo non presenciais) como unha proba adicional nos exames das convocatorias oficiais.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-2016 son o 19/01/2016 e o 22/06/2016. No caso de conflito entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

As especificacións detalladas desta guía docente publicaranse na plataforma virtual da materia en Faitic

Bibliografía. Fontes de información

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, **La dirección estratégica en la empresa. Teoría y aplicaciones**, Civitas,
 Johnson, G., Scholes, K. y Whittington, R., **Fundamentos de Estrategia**, Pearson,
 Navas & Guerras, **Fundamentals of Strategic management**, Civitas,
 Ventura Victoria, J., **Análisis estratégico de la empresa**, Paraninfo,
 David, F.R, **Administración Estratégica**, Pearson,
 Garrido Buj, S., **Dirección Estratégica**, McGraw-Hill,

Bibliografía complementaria

- Dess, G.G. And Lumpkin, G.T.; *Strategic direction*, McGraw-Hill, 2003.
- Harrison, J.S. And Jhon, C.H.,St.; *Foundations of the strategic direction*, Thomson, 2ª edition, 2002.
- Hill, C. And Jones, G.; *Strategic administration. An integrated approach*, McGraw-Hill, 6ª edition, 2005, Madrid.
- Porter, M. ; *Competitive advantage : creating and sustaining Upper performance*, The Free Press corp., 1998
- Ribeiro et al.; *Cases of Strategic Direction*. Pearson Education, Madrid, 2012

- Thompson, Strickland & Gamble. Administración Estraéxica. McGraw-Hill, 2008.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección estraatéxica internacional/O04G020V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir.

Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. A comunicación realizarase a través de Faitic

---

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa I				
Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	004G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Lago Peñas, Santiago Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	RFE é unha asignatura que ten como obxectivo introducir ós alumnos no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes: o IRPF e o Imposto de Sociedades.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade nas decisións económicas	A2	B13	C4	D1
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente		B1 B3 B10	C16	
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais.	A2	B1 B10	C4 C8	
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias		B9 B13		D1
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso		B1 B5 B10	C8	

Contidos	
Tema	
Parte I: Introducción ó Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia	
Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	

Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas. Tema 3: Introducción ó IRPF	Elementos básicos do Imposto: contribuinte e unidade familiar, rentas suxeitas e exentas, periodo impositivo.
Tema 4: Rentas das Persoas Físicas	Rendimentos do Traballo, Rendimentos do Capital, Gañancias e Perdas Patrimoniais
Tema 5: Rentas de Empresarios e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rentas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deduccións.
Parte III: O Imposto sobre Sociedades. Tema 7: Introducción ó IS.	Elementos básicos do Imposto: contribuinte, Resultado Contable e Base Imponible. Periodo impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais
Tema 9: Liquidación do IS	Proceso liquidatorio. Cuota Integra. Deduccións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	0	0.5
Sesión maxistral	22	22	44
Estudo de casos/análises de situacións	17.5	17.5	35
Prácticas en aulas de informática	5	5	10
Prácticas autónomas a través de TIC	0	25	25
Outras	2.5	12	14.5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	16	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Sesión maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións mais relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Estudo de casos/análises de situacións	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aulas-seminario.
Prácticas en aulas de informática	As sesións prácticas en aula informática faráanse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Tema.
Prácticas autónomas a través de TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.
Prácticas en aulas de informática	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Estudo de casos/análises de situacións	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.	10	A2	B1 B3 B9	C8 C16	D1
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliaráse e puntuarase a resolución dos casos propostos despois de cada sesión maxistral. Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 2 puntos.	20	A2	B10	C8	
Outras	Rematada a docencia presencial, o alumno deberá realizar unha proba escrita que consistirá na resolución de casos prácticos de liquidación do IRPF e do Imposto de Sociedades. O alumno deberá resolver de xeito individualizado dos casos propostos xustificando as decisións adoptadas. Esta proba escrita final avaliarase cunha puntuación máxima de 10 puntos	0	A2	B1 B5 B13	C4 C8	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas das sesións prácticas presenciais, proporase un caso que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos ata ese momento. A proba relativa do IRPF puntuarase con un máximo de 4 puntos e a relativa ó IS cun máximo de 3 puntos	70	A2	B1 B5 B10	C4 C8	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua do traballo realizado polo alumno. Para supera-la asignatura por avaliación continua deben cumprirse dúas condicións : 1. Acadar alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba IRPF, proba IS). 2. Obter alomenos 5 puntos na suma das dúas metodoloxías de avaliación propostas (probas test e probas IRPF e IS). A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas suporá que o alumno deixa de ser avaliado en avaliación continua. Tamén deixará de ser avaliado se non acada alomenos un 25% da nota nas tres probas realizadas (test, proba IRPF, proba IS). A nota final por avaliación continua será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento. Aqueles alumnos que non teñan superado a materia por avaliación continua terán a opción de presentarse a un examen final. Este examen valerá o 100% da nota, e a calificación obtida substituirá á obtida en avaliación continua. En caso de non presentarse, a nota será a obtida en avaliación continua.

Convocatoria extraordinaria

A convocatoria extraordinaria consistirá nun examen final. Este examen valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-2016. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Selección de lexislación relativa ó IRPF e ó Imposto de Sociedades.
- Esquemas básicos e supostos prácticos. Á Plataforma Tema.
- Manuel Practico Renta. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
- Manual Práctico Sociedades. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
- Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. Casos Prácticos" Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
- Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros "Impuesto sobre Sociedades. Casos Prácticos" Madrid: editorial

CEF (edición actualizada).

- Moreno Moreno, Mª Carmen e Paredes Gómez, Raquel: "Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios resueltos" .Madrid: editorial Cívitas (edición actualizada).

- Albi Ibáñez, Emilio: "Sistema Fiscal Español. Volumen 1" Barcelona: editorial Ariel (edición actualizada).

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- Díaz Arias, José Manuel "Ley comentada del Impuesto sobre Sociedades. Concordada, jurisprudencia, consultas tributarias y doctrina" Barcelona: editorial Deusto (edición actualizada).

- Pla Vall, Ángeles e Salvador Cifre, Concha "Impuesto sobre Sociedades. Régimen General y empresas de reducida dimensión" .Valencia: editorial Tirant lo Blanch (edición actualizada).

- "Memento Práctico Fiscal" Madrid: ediciones Francis Lefebvre (edición actualizada).

ENLACES DE INTERNET DE INTERESE

- Agencia Tributaria: www.aeat.es

- Instituto de Estudios Fiscales: www.ief.es

- Instituto Nacional de Estadística: www.ine.es

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Teoría da organización**

Materia	Teoría da organización			
Código	004G020V01505			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rivo López, Elena			
Profesorado	del Río Rama, María de la Cruz Rivo López, Elena			
Correo-e	decano.eto@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	O alumno debe adquirir a través de esta materia coñecementos e competencias relativas a cómo funcionan as organizacións, cómo toman decisións, desenrollan estratexias, estruturase a sí mesmas para a consecución dos obxetivos, así como as relacións de poder que rodean e impregnan as organizacións e o modo en que as sociedades interactúan cas sus organizacións.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Nova			
Coñecer os fundamentos da Teoría da organización para poder aplicalos na creación da estrutura organizativa da empresa	B1 B2 B4 B12 B13 B14		D1 D2 D3 D4
Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna a nivel organizativo	B9 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6	D2 D3

Descibir as principais estruturas organizativas, coñecendo as súas vantaxes e inconvenientes, así como o tipo de empresa que as utiliza	B1 B2 B4 B14		D2 D3
Formular as relacións entre goberno corporativo, control, influencia e cultura organizativa	B1 B2 B4 B5 B14		D2
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos á resolución de problemas/cuestiones organizativas concretas	B1 B2	C1 C3 C5	D2
Identificar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.	B1 B2 B4 B5 B9 B14	C3	D2

Contidos

Tema

CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DE TEORÍA DA ORGANIZACIÓN

CAPÍTULO II: O CONTEXTO DAS ORGANIZACIÓNS

CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA

CAPÍTULO IV: COMPORTEAMENTO, GOBERNO, CONTROL, INFLUENCIA E CULTURA ORGANIZATIVA

CAPÍTULO V: DESENVOLVEMENTO ORGANIZACIONAL

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	28	56
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Presentacións/exposicións	2	4	6
Titoría en grupo	2.5	5	7.5
Probas de resposta curta	2	31	33
Traballos e proxectos	0.5	17	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Traballarase en grupo.
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	20	B1 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6	D1
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).	15	B1 B2 B4 B5	C1 C3 C5 C6	D1 D2 D3 D4
Probas de resposta curta	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	50	B1 B2 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6	D1 D3
Traballos e proxectos	Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	15	B1 B2 B4 B5	C1 C3 C5 C6	D1 D2 D3 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Argyris, C., **On organizational learnig**, 1994,

Hodge, B.J., et al, **Teoría de la organización, un enfoque estratégico**, 1998,

Trátase de bibliografía básica sobre teoría e casos da materia.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Análise contable**

Materia	Análise contable			
Código	004G020V01601			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	García Llorens, Luís Vicente			
Profesorado	García Llorens, Luís Vicente Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	llorens@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Análisis de la información financiera de las sociedades mercantiles a través de sus cuentas anuales			

Competencias

Código	
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Nova	B2	C4	D1
	B3	C6	D3
	B4		D4
	B5		D5

Contidos

Tema	
1. El Análisis Financiero	1. El Análisis Financiero Introducción La Información Económico-Financiera Fundamentos Objetivos
2. Los Estados Financieros	2. Los Estados Financieros Balance Resultados Estado de Cambios en el Patrimonio Estado de Flujos de Tesorería Memoria
3. Consolidación de Estados Financieros	3. Consolidación de Estados Financieros Introducción El Control Societario Los Procedimientos de Consolidación
4. La Opinión de Auditoría	4. La Opinión de Auditoría Introducción Las Normas de Auditoría El Informe de Auditoría

5. El Análisis Económico-Financiero

5. El Análisis Económico-Financiero

Introducción
Instrumentos y Técnicas del Análisis
Detección de Prácticas de Distorsión de la Información Financiera
Cálculo y Evaluación de la Rentabilidad
Cálculo y Evaluación del Riesgo
Predicción de la Insolvencia Empresarial y la Calificación de Títulos
La Calificación de Títulos

6. Los Mercados de Capitales: Información,

Gobierno y Responsabilidad Corporativa
Introducción
La Eficiencia de los Mercados Financieros
La incidencia de la información financiera en los Mercados Financieros
El Gobierno Corporativo
La Responsabilidad Corporativa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	45	87	132
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	45	67.5
Titoría en grupo	7.5	15	22.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición no aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente puesto a disposición dos alumnos en plataforma y bibliografía indicada.
Resolución de problemas e/ou exercicios	*Proposta de *exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dúas *contidos da materia. Resolución *conxunta *cos *alumnosy atención personalizada *do docente. Resolución de *dúbidas *aos alumnos e consideración, *cando *cumpra, de ferramentas informáticas.
Titoría en grupo	(*)Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e *tutorías *personalizadas. *Comprobación de avances co docente.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Sesión maxistral Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e tutorías personalizadas. Comprobación de avances co docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Titoría en grupo	Evidencias de aprendizaxe a través dun conxunto de actividades propostas ao alumno para consolidar o seu proceso de aprendizaxe durante o curso académico e avaliadas en grupo reducido con carácter voluntario. Avaliación de habilidades de traballo en grupo e adaptación a contornas de traballo con especial énfasis no comportamento social	30	B3 B4 B5	D1 D3	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuatrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia. Esíxese un nivel mínimo obligatorio para superar a convocatoria	70	B2	C6 D4 D5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

La nota obtenida en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias a las que de la derecho cada curso

académico

las fechas y horarios de las pruebas de evaluación de las diferentes convocatorias son las especificadas en el calendario de pruebas de evaluación aprobado por la Junta de Centro para el curso 2013-2014

Bibliografía. Fuentes de información

Crespo Miguel Angel, **Información Financiera y análisis de estados financieros**, 3ª Edición,

Bergevin, P, **Financial Statement Analysis**,

Rees, B, **Financial Analysis**,

Resvine, Collins and Johnson, **Financial Reporting and Analysis**, 3ª Edición,

---

Recomendaciones**Materias que se recomienda cursar simultaneamente**

Contabilidad de custos/O04G020V01602

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Contabilidade financeira avanzada/O04G020V01926

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade de custos**

Materia	Contabilidade de custos			
Código	004G020V01602			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Profesorado	González Sánchez, María Beatriz López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Correo-e	elvaleiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto básico o tratamento da información para a valoración das existencias, a planificación e o control da actividade das organizacións e a información contable para o proceso de toma de decisións. A materia está orientada basicamente sobre empresas industriais, no seu ámbito interno, con el análise do proceso produtivo da empresa.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Identificar as características dos ámbitos interno e externo da empresa, así como dos modelos contables relacionados cos mesmos.	B1 B2 B8	C1 C3 C5 C6 C10 C13 C14 C15 C16
Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.	B1 B2 B3 B5 B6 B8	C1 C3 C6 C7 C8 C9 C10 C13 C15 C16
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.	B1 B2 B3 B5 B6 B8	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C12 C13 C14
Aplicar técnicas orzamentarias para a planificación da actividade da empresa	B1 B2 B3 B5 B8	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16
Construír un sistema de información para a toma de decisións.	B1 B2 B3 B5 B6 B8	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16

Contidos

Tema	
1. Introducción ao custo. Conceptos básicos	-
2. O comportamento dos custos	-
3. O custo dos materiais	-
4. O custo de persoal	-
5. Os custos indirectos de produción	-
6. O custo de oportunidade dos recursos financeiros. Os custos do período	-

7. A produción múltiple: Producción común e produción conxunta	-
8. Os custos por ordes de traballo ou pedido	-
9. Os custos por procesos	-
10. Sistema de custos baseado nas actividades (ABC)	-
11. O sistema de custos variables	-
12. Os custos predeterminados. Orzamentos e estándares	-
13. Toma de decisións	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37	60	97
Resolución de problemas e/ou exercicios	38	66	104
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios teórico prácticos a resolver polo alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Sesión maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgúns actividades na aula.	15	B1 C1 B2 C3 B3 C5 B5 C6 B6 C7 B8 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	30	B1 C1 B2 C3 B3 C5 B5 C6 B6 C7 B8 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias. Esíxese un nivel mínimo en teoría e en práctica da devandita proba para superar a convocatoria.	55	B1 B2 B3 B5 B6 B8	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16
---	---	----	----------------------------------	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas non calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-2016. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

Condutas inadecuadas ou pouco respetuosas para a convivencia na aula afectarán á valoración final.

Bibliografía. Fontes de información

DRURY, COLIN, **Management and Cost Accounting**,

RIPOLL, V. y otros, **Casos prácticos resueltos de Contabilidad de Costes**,

HORNGREN, CH.; FOSTER, G.; DATAR, S., **Cost Accounting: a managerial emphasis**,

Mallo, C.; Kaplan, R.; Meljem, S; Giménez, C., **Contabilidad de Costos y Estratéxica de Gestión**,

Fullana Belda, C.; Paredes Ortega, J.L., **Manual de Contabilidad de costes**,

Azparren Pérez, M.R., **Manual de contabilidad de costes**,

Alvarez-Dardet Espejo, M.C.; Gutiérrez Alonso, F., **Contabilidad de gestión. Cálculo de costes**,

AECA, **Principios de Contabilidad de Gestión**,

Blanco Dopico, M. I., **Contabilidad de Costes. Análisis y Control**,

Mallo, C.; Rocafort, A., **Contabilidad de Dirección para la toma de decisiones. Contabilidad de gestión y de costes**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Auditoría/O04G020V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica internacional**

Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	O04G020V01603			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Carlos Villamarín, Pablo de			
Profesorado	Carlos Villamarín, Pablo de Lampón Caride, Jesús Fernando			
Correo-e	pdecarlo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	O proceso acelerado de globalización do sistema económico mundial está a orixinar importantes consecuencias para a actividade das empresas, que ven obrigadas, cada vez máis, a actuar nos mercados internacionais. Por iso, é preciso estudar e coñecer os factores que conducen á globalización dos negocios e, sobre todo, as estratexias máis adecuadas para facer fronte a esta nova realidade. Entender e elixir a estratexia de entrada nos mercados exteriores, coñecer a localización das actividades da cadea de valor, comprender as estratexias de comercialización dos produtos ou servizos e analizar a xestión da distancia cultural entre países, son algúns dos obxectivos desta materia.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Interpretar as principais teorías do comercio internacional, desde as paradigmas clásicos ata os enfoques que tratan de explicar os fluxos do comercio internacional a partir das actividades que realizan as empresas.	B1 B13	C5	D1 D5

Distinguir as principais causas da aceleración internacionalizadora das empresas iniciada no século XX.	B1 B2 B13	C1 C3 C5	D1 D5
Identificar algunhas da estrutura organizativas máis frecuentes no terreo dos negocios internacionais.	B1 B13	C3	D1 D5
Distinguir os factores relevantes que afectan á estratexia competitiva das empresas nos mercados internacionais.	B1 B2 B13	C1 C3 C5 C11	D1 D5
Avaliar as distintas alternativas de entrada nos mercados exteriores: exportacións, acordos de cooperación e investimento directo.	B1 B10	C5 C11	D1 D5
Sintetizar as peculiaridades específicas a ter en conta na dirección estratéxica dunha empresa multinacional.	B1 B10 B13	C1 C3 C5	D1 D5
Demostrar o manexo dos conceptos teóricos adecuados para resolver e interpretar determinados problemas relacionados coa dirección de empresas internacionalizadas.	B1 B5 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C5 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
Tema 1. Conceptos básicos do comercio internacional: razóns para a internacionalización	1.1. Introducción 1.2. Comercio e Sistema Internacional de Comercio 1.3. Teorías do Comercio Internacional 1.4. Causas da internacionalización da empresa
Tema 2. A estrutura da empresa ante o comercio exterior	2.1. Introducción 2.2. Estrutura organizativa e internacionalización
Tema 3. Competencia global: factores e estratexias	3.1. Introducción 3.2. Competencia global: factores de globalización 3.3. Alternativas estratéxicas para competir globalmente
Tema 4. Estratexias de entrada en mercados exteriores	4.1. Introducción 4.2. Selección do país de destino 4.3. Estratexias de entrada
Tema 5. A dirección das empresas multinacionais	5.1. Introducción 5.2. Concepto de empresa multinacional 5.3. A dirección da empresa multinacional

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	1	2
Sesión maxistral	21.5	32.25	53.75
Estudo de casos/análises de situacións	21	21	42
Traballos de aula	4	12.5	16.5
Presentacións/exposicións	1	10	11
Probas de tipo test	1	13.75	14.75
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1.5	8.5	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar de hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto,...

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Traballos de aula	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Probas	Descrición
Probas de tipo test	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto,...	20	B1 B5 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C5 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4 D5	
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	50	B1 B2 B10 B13	C1 C3 C5 C11	D1 D5	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	30	B1 B5 B13 B14	C1 C3 C5	D1 D5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade: o conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua na primeira oportunidade. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada proba para poder compensala e superar a materia.

O alumno que non siga o procedemento de avaliación continua deberá realizar un exame final, con parte teórica e parte práctica, que suporá o 100% da nota. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia.

Segunda oportunidade: os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade, teñen dúas opcións:- Realizar un exame con parte teórica e parte práctica, que suporá o 100% da nota. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia.- Conservar a nota obtida nas Presentacións/exposicións (20%) e nas Probas de resposta longa, de desenvolvemento (30%), sempre que sexan superiores a 3.5 (sobre 10), e realizar unicamente a Proba de tipo test (50%). É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) nesta proba para poder compensala e superar a materia.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-2016.

As diferenzas no método de avaliación que utilizan os centros da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo e a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo de Ourense obedecen á necesaria adaptación dos idénticos resultados de aprendizaxe propostos e competencias á diferente organización de clases docentes empregada por ambos os centros.

Bibliografía. Fontes de información

Guerras Martín, L.A. y Navas López, J.E., **La dirección estratégica de la empresa: teoría y aplicaciones (4ª edición)**, Madrid: Thomson-Civitas,

Guisado Tato, M., **Estrategias de multinacionalización y políticas de empresa**, Madrid: Pirámide,

Guisado Tato, M., **Internacionalización de la empresa: estrategias de entrada en los mercados extranjeros**, Madrid: Pirámide, D.L.,

Hernández García, A., **Internacionalización y competitividad en la economía española: factores relevantes para la empresa**, Madrid: Pirámide,

Hill, C.W.L., **Negocios internacionales: competencia en el mercado global (8ª edición)**, México, D.F.: McGraw-Hill,

Verbeke. A., **International business strategy: rethinking the foundations of global corporate success**, Cambridge [etc.]: Cambridge University Press,

Os dous libros de Guisado Tato (2002; 2003) constitúen as referencias básicas para preparar os contidos da materia. O resto de fontes conforman a bibliografía complementaria.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Valoración de activos**

Materia	Valoración de activos			
Código	004G020V01604			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Barajas Alonso, Ángel Antonio			
Profesorado	Barajas Alonso, Ángel Antonio Beltrán Varandela, José Luís Docampo Parente, Jerónimo			
Correo-e	abarajas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	B1 B4 B13 B14	C1 C7 C16	
Aplicar os coñecementos a posibles situacións profesionais.	B1 B2 B9 B11 B12 B13	C1 C7 C11 C16	D3 D4

Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B13 B14	C1 C7 C11 C16	D3 D4
Transmitir información e resultados de valoración de activos	B4 B5 B6 B8 B10 B11 B13 B14	C16	D4 D5
Tomar decisións de compra ou venda de activos tendo en conta o seu valor teórico (estimado) e o valor de mercado	B1 B2 B3 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C7 C11 C16	D3 D4 D5

Contidos

Tema	
(*)1. Introducción á valoración de activos financeiros.	(*)
(*)2. Consideración do risco para a valoración.	(*)
(*)3. Fundamentos da Teoría de Carteiras (*CAPM).	(*)
(*)4. Cálculo dos elementos de risco e o custo do financiamento.	(*)
(*)5. Estimación de Fluxos de Caixa.	(*)
(*)6. Estimación de taxas de crecemento.	(*)
(*)7. Modelos de valoración de activos.	(*)
(*)8. Valoración de renda fixa.	(*)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.6	10	32.6
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	20	35
Metodoloxías integradas	5	20	25
Probas de resposta curta	1.4	9.5	10.9
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	6	20	26
Traballos e proxectos	0.5	20	20.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia *objecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante o exercicio de rutinas, a aplicación de fórmulas ou *algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Metodoloxías integradas	Aprendizaxe *colaborativo: Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe e da dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para conseguir metas e incentivos de grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Metodoloxías integradas	
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Sesión maxistral	valoración da participación activa por medio de preguntas e intervencións nas sesións.	5	B1 B2 B4 B14	C1 C7	D3 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	valorarase a realización do traballo.	5	B1 B2 B3 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C11 C16	D4 D5
Metodoloxías integradas	valorarase o coñecemento adquirido por todos os membros do grupo.	10	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C1	D3 D4 D5
Probas de resposta curta	valoraranse os coñecementos relacionados coa materia a partir de probas de resposta breve.	30	B1 B2 B5 B12 B14		
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	valorarase a realización do traballo, a formulación da resolución e os resultados obtidos.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14		
Traballos e proxectos	valorarase a presentación, os contidos e os resultados.	10	B5 B6 B8		

Outros comentarios sobre a Avaliación

As probas de resposta curta que supoñen o 30% da nota, teñen un carácter de mínimo. Por tanto, se non se aproba esa parte non se fará media co resto. Esa será a nota obtida. Para superar a materia terase que sacar máis dun 5 nas probas de resposta curta. Se non se aproba esa parte non se fai media coas outras e esa será a nota que obteña o alumno. Na convocatoria de xuño e para a convocatoria de xullo, aqueles alumnos que non realizasen avaliación continua, deberán realizar un exame con dous partes. Unha parte teórico-práctica que valerá o 50% e unha parte na que deberán demostrar que teñen as habilidades e competencias adquiridas na materia mediante un exercicio práctico que valerá o 50%. A

concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, tamaños de vos&*nbsp;grupos, *etcAs datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2015-16

Bibliografía. Fontes de información

Damodaran, A., **Investment Valuation**, Wiley & Sons, 1996,

Fernández, P, **Guía rápida de valoración de empresas**, Gestión 2000, 2005,

Bodie, Z.; Merton, R., **Finanzas**, Pearson Educación, 200,

Ferrando, et al., **Teoría de la financiación I : modelos CAPM, APT y aplicaciones**, Pirámide, 2005,

Pisón Fernández, I., **Dirección y Gestión Financiera de la Empresa**, Piramide, 2001,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Estatística: Estatística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Decisións de investimento/O04G020V01402

Decisións de financiamento/O04G020V01501
